

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદમાં

આર/ચૂંટણી અરજી નંબર ૧૮/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારોને રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા માંગે છે?	હા
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	હા

સુબ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણસ્વામી

વિરુદ્ધ

ગૌરવ હેમંતભાઈ પંડ્યા

ઉપસ્થિતિ

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી સી. બી. ઉપાધ્યાય (૩૫૦૮)
સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી બી. એમ. મંગુકિયા (૪૩૭)
સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ માટે સુશ્રી બેલા એ પ્રજાપતી (૧૯૪૬)

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

તારીખ:૦૪/૦૨/૨૦૨૦

સીએવી જજમેન્ટ

૧. આ અરજી અરજદાર-મૂળ સામાવાળા, શ્રી સુબ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણાસ્વામી, દ્વારા સામાવાળા-મૂળ ચૂંટણી અરજદાર શ્રી ગૌરવ એચ. પંડ્યા સામે લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ (જે હવે પછી "ઉપરોક્ત અધિનિયમ" તરીકે ઓળખાય છે) ની કલમ ૮૬ અને ૮૭ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ સાથે વાંચતા, જેને હાઈકોર્ટ નિયમો, ૧૯૯૩ (જે હવે પછી "હાઈકોર્ટ નિયમો" તરીકે ઓળખાય છે) ના નિયમ ૨૭૨ સાથે વાંચતાં, સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ (જે હવે પછી "સીપીસી" તરીકે ઓળખાય છે) ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં નીચેની વિનંતીઓ કરવામાં આવી છે:

"૧૬.(બી) અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવેલ હોવાથી અને સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ ની જોગવાઈઓના વંચાણ સાથે લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૮૬ અને ૮૭ ની જોગવાઈઓ અને અન્ય આનુષંગિક જોગવાઈઓ હેઠળ સત્તાઓનો

ઉપયોગ કરતી વખતે કાર્યવાહીનું કારણ જાહેર ન કરતી હોવાથી આ માનનીય અદાલત આ અરજીને રદ કરે તેવી વિનંતી છે."

૨. ચૂંટણી અરજી નંબર ૩/૨૦૧૯ સામાવાળા-ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા અરજદાર-મૂળ પ્રતિવાદી સામે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં તેના ફકરા ૪૦ માં સમાવિષ્ટ નીચેની વિનંતીઓ માંગવામાં આવી છે:

"૪૦.અ. ૦૫ જુલાઈ, ૨૦૧૯(પાંચ, બે હજાર ઓગણીસ)ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાના સભ્યોના મતવિસ્તારમાંથી રાજ્ય પરિષદ (રાજ્યસભા) માટે પ્રતિવાદીની ચૂંટણીને ભારતના બંધારણ, લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ (એક હજાર નવસો એકાવન) અને ચૂંટણી નિયમો, ૧૯૬૧ (એક હજાર નવસો એકસઠ) ની જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરતી હોવાથી રદ કરો.

B. લોકસભામાં શ્રી અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ અને શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈરાનીની ચૂંટણીને કારણે ખાલી પડેલી બેઠકોને અલગ-અલગ શ્રેણીઓમાં ગણવા માટે ભારતના ચૂંટણી પંચની કાર્યવાહીઓને સ્થગિત કરો અને ગેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવે, તેમજ તેને રદ કરવામાં આવે. જેમાં અગાઉ આ બંને બેઠક ૧૮ જૂન, ૨૦૧૯ (અઢાર, બે હજાર ઓગણીસ) તારીખનાં ઈસીઆઈ નંબર ૧૦૦(સો)/સીએસ-જીએચ/૧(એક)/૨૦૧૯(૧) (બે હજાર ઓગણીસ (એક)) વાળા જાહેરનામા હેઠળ તે બેઠક અમિત અનિલચંદ્ર શાહ ધરાવતા હતા અને ઈસીઆઈ નંબર ૧૦૦(સો)/સીએસ-જીએચ/૨(બે)/૨૦૧૯(૧) (અઢાર, બે

હજાર ઓગણીસ) વાળા જાહેરનામા હેઠળ તે બેઠક સ્મૃતિ જુબિન ઈશાની ધરાવતા હતા. આ બંને બેઠકો માટે અલગથી પેટાયૂંટણી યોજવાની જરૂર હતી. ઉપરાંત, શ્રી અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ અને શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈશાનીની લોકસભામાં ચૂંટણીને કારણે ખાલી પડેલી બંને બેઠકો માટે એકલ સંક્રમણીય મત દ્વારા પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વની મંજૂરી આપતા સિંગલ બેલેટ હેઠળ સંયુક્ત ચૂંટણી યોજવી ફરજિયાત છે તેવું ઠરાવવામાં આવે તે માટે વિનંતી છે.

૩. વર્તમાન કાર્યવાહીને ઊભી કરતી ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ કહી શકાય:

- (I) ૨૧/૦૭/૨૦૧૭ ના રોજ, ભારતના રાષ્ટ્રપતિએ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ તેમને આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ગુજરાત રાજ્યની વિધાનસભાના સભ્યોને રાજ્યસભાના ત્રણ સભ્યોની પસંદગી કરવા માટે જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું. તદ્દુસાર, ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભા મતવિસ્તારની ત્રણ બેઠકોની ચૂંટણી ૦૮/૦૮/૨૦૧૭ અને ૦૯/૦૮/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાઈ હતી અને તેના પરિણામોની જાહેરાત દ્વારા શ્રી અહમદ મોહમ્મદ પટેલ, શ્રી અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ અને શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈશાનીને રાજ્યસભાના સભ્યો તરીકે ચૂંટવામાં આવ્યા હતા.

(ii) ૧૦/૦૩/૨૦૧૯ ના રોજ, ભારતના રાષ્ટ્રપતિએ ૧૭મી લોકસભાની રચના કરવા માટે લોકસભાની ચૂંટણી યોજવા માટે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪ની પેટા કલમ (૨) હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું. આ ચૂંટણી સાત તબક્કામાં યોજાવાની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. ગુજરાત રાજ્યના ૭-ગાંધીનગર મતવિસ્તાર સહિત લોકસભાની તમામ બેઠકો માટે મતદાનની તારીખ ૨૩/૦૪/૨૦૧૯ હતી અને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના ૩૭-અમેઠી સંસદીય મતવિસ્તાર માટે મતદાનની તારીખ ૬/૦૫/૨૦૧૯ હતી.

(iii) લોકસભાની તમામ બેઠકો માટે મતગણતરી ૨૩/૦૫/૨૦૧૯ થી શરૂ થઈ હતી. શ્રી અમિત અનિલચંદ્ર શાહ દ્વારા લડવામાં આવેલા ૭-ગાંધીનગર મતવિસ્તારનું પરિણામ ૨૩/૦૫/૨૦૧૯ ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું અને શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈરાની દ્વારા લડવામાં આવેલા ૩૭-અમેઠી રાજ્યનું પરિણામ ૨૪/૦૫/૨૦૧૯ ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં બંનેને પોતપોતાના મતવિસ્તાર માટે લોકસભાના સભ્યો તરીકે ચૂંટાયા હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું

હતું.તેથી, રાજ્યસભાના સભ્યો તરીકે તેમની બેઠકો ખાલી પડી હતી.

- (iv) ભારતના ચૂંટણી પંચે ૧૫/૦૬/૨૦૧૯ પર એક પ્રેસ નોટ બહાર પાડી હતી, જેમાં બિહાર, ગુજરાત અને ઓડિશામાંથી રાજ્યસભામાં છ અનિયત ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે અલગ પેટાચૂંટણી યોજવાનો કાર્યક્રમ જાહેર કર્યો હતો, જેમાં વધુ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે પેટાચૂંટણીઓને અલગ ચૂંટણી તરીકે ગણવામાં આવશે અને તે મુજબ મતદાન કરવામાં આવશે.ભારતના ચૂંટણી પંચની ૧૫/૦૬/૨૦૧૯ તારીખની આ પ્રેસ નોટને પરેશ ધાનાણી નામની વ્યક્તિએ રિટ પિટિશન (સી) નંબર ૭૭૪/૨૦૧૯ દાખલ કરીને પડકાર ફેંક્યો હતો, જેમાં એવી જાહેરાત કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદીની ૧૫/૦૬/૨૦૧૯ તારીખની કાર્યવાહી/આદેશ/પ્રેસ નોટ ગેરબંધારણીય, મનસ્વી, ગેરકાયદેસર, રદબાતલ અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન કરતી હતી અને તે મુજબ તેને રદ કરવાની વિનંતી કરી હતી.આ રિટ પિટિશનમાં, ભારતના ચૂંટણી પંચે રિટ પિટિશનની ટકાઉપણા અંગે પ્રારંભિક વાંધાઓ ઉઠાવતા અને ગુજરાત રાજ્ય સહિત વિવિધ રાજ્યોમાંથી રાજ્યસભામાં ઉભી

થતી અનિયત ખાલી જગ્યાઓ માટેની પેટાચૂંટણી માટેની સૂચનાઓ ભારતના રાજપત્રમાં ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ ના રોજ પહેલેથી જ જારી કરવામાં આવી છે.

(v) સુપ્રીમ કોર્ટે તા. ૨૫/૦૬/૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક વાંધાઓને સ્વીકારીને રિટ પિટિશન (સી) નંબર ૭૭૪/૨૦૧૯ ને ફગાવી દીધી હતી અને આ પ્રમાણે ઠરાવ્યું હતું :

“અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ભારત ચૂંટણી પંચ વિરુદ્ધ અશોક કુમાર અને અન્યો (૨૦૦૦) ૮ એસ. સી. સી. ૨૧૬, ના ફક્ત ૩૨, ખાસ કરીને તેના પેટા ફક્ત ૨ અને ૪ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે. જો કે, અમે વિદ્વાન વકીલની દલીલ સાથે સહમત નથી કે વર્તમાન કેસ 'ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવવા' સમાન નથી અને ઉઠાવશે નહીં, અને તે રાજ્યસભાની ચૂંટણીની પ્રગતિમાં અર્થઘટન, અવરોધ અથવા વિલંબમાં પરિણમશે નહીં. આપણી સામે જે દલીલ અને પડકાર ઉઠાવવામાં આવ્યો છે તે માત્ર સુધારા માટે અથવા અવરોધો દૂર કરીને ચૂંટણીની કાર્યવાહીની પ્રગતિને સરળ બનાવવા માટે નથી અથવા જો તે વૈધાનિક અદાલતના અધિકારક્ષેત્રને લાગુ કરવા માટે નિર્ધારિત સમય સુધીમાં નાશ પામશે અથવા પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાશે નહીં તો મહત્વપૂર્ણ પુરાવાને જાળવી રાખવા માટે નથી. આ મર્યાદિત અપવાદો છે અને રિટ પિટિશન દાખલ કરીને ચૂંટણીને પડકારવા અને પ્રશ્ન કરવાના વૈધાનિક અધિકારનો

વૈકલ્પિક આધાર નથી.૧૫મી જૂન, ૨૦૧૯ના જાહેરનામા/આદેશને પડકારતી દલીલો ચૂંટણી અરજી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા બંધારણ અને કાયદા અનુસાર થઈ શકે છે અને હોવી જોઈએ.

ઉપરોક્ત નોંધ સાથે, અમે નકારી કાઢીએ છીએ અને આ રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેતા નથી અને જો સલાહ આપવામાં આવે તો અરજદાર ચૂંટણી પિટિશન દાખલ કરવા માટે મુક્ત છે.અમે, તે મુજબ, બંને પક્ષો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી અન્ય તમામ દલીલો અને યોગ્યતાઓ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી.

પ્રારંભિક વાંધાને સ્વીકારીને રિટ પિટિશન રદ કરવામાં આવે છે.

(vi) ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ દ્વારા ઉમેદવાર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવેલા ચૂંટણી અરજદાર શ્રી ગૌરવ પંડ્યાએ શ્રી અમિંત શાહ દ્વારા ખાલી કરવામાં આવેલી બેઠકના સંદર્ભમાં જાહેરનામા હેઠળ યોજાયેલી પેટાચૂંટણી લડી હતી, જો કે તે પ્રતિવાદી શ્રી સુભ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણાસ્વામી સામે હારી ગયા હતા, જેમને ભારતીય જનતા પાર્ટી દ્વારા ઉમેદવાર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૪. ઉપરોક્ત જણાવેલા તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, સામાવાળા-ચૂંટણી અરજદાર શ્રી ગૌરવ હેમંતભાઈ પંડ્યાએ અરજદાર-મૂળ પ્રતિવાદી શ્રી સુભ્રમણ્યમ જયશંકર

કૃષ્ણાસ્વામી સામે ચૂંટણી અરજી નંબર ૩/૨૦૧૯ દાખલ કરી છે, જેમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ રાહત માંગી છે.ઉપરોક્ત ચૂંટણી અરજી પેન્ડીંગ હોવાથી, અરજદાર-મૂળ પ્રતિવાદીએ વર્તમાન અરજી દાખલ કરી છે, જેમાં અગાઉ જણાવ્યા મુજબ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ અને ૮૭ સાથે વંચાણે લેતાં સી. પી. સી. ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ હેઠળ ઉપરોક્ત ચૂંટણી અરજીને રદ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે.મૂળ અરજદાર દ્વારા સોગંદનામું રજૂ કરીને અરજીનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૫. અરજદાર-મૂળ પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી સી. બી. ઉપાધ્યાયે નીચેની રજૂઆતો કરી છે:

(I) સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી નિયમ ૧૧, આદેશ VII ની ખંડ (એ) હેઠળ બરતરફ થવા યોગ્ય છે કારણ કે આ અરજી કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ જાહેર કરતી નથી અને ઉપરોક્ત નિયમની ખંડ (ડી) હેઠળ પણ બરતરફ થવા યોગ્ય છે, કારણ કે અરજી ઉપરોક્ત અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ દ્વારા પ્રતિબંધિત છે.

(ii) સુપ્રીમ કોર્ટે શ્રી પરેશ ધાનાણી દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનમાં ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા

પ્રારંભિક વાંધાઓને સ્વીકારીને તેને નકારી કાઢી હતી.આ રિટ અરજીને ફગાવતી વખતે, આયોગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓને પડકારતી ચૂંટણી અરજી દાખલ કરવા માટે ન તો કોઈ નિર્દેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કોઈ સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી હતી.ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી કલમ ૩૯ની પેટા કલમ (૧) અને ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૫૬ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૪૭ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી ઉપરોક્ત સૂચનાઓને પડકારતી ચૂંટણી અરજી કાયદાની નજરમાં ટકાઉ નથી.

- (iii) કલમ ૧૦૦ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૮૧માં સમાવિષ્ટ ફરજિયાત જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન થવાને કારણે, તે અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ બરતરફ થવા પાત્ર છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉપાધ્યાયના જણાવ્યા અનુસાર, ચૂંટણી અરજી કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ જાહેર કરતી નથી, એટલે કે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ની પેટા કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ આધારો. અરજીમાં બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ

બનાવેલા નિયમો અથવા આદેશોનું કોઈ પણ રીતે પાલન ન કરવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો નથી અને તેથી, કાયદાની કલમ ૮૧ (૧) નું પાલન ન કરવાના પરિણામે કલમ ૧૦૦ (૧) હેઠળ વિચારવામાં આવેલા આધારો જાહેર કરવામાં આવ્યા નથી.

(iv) ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૨નું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી, કારણ કે અરજદાર પરત ફરેલા ઉમેદવાર શ્રી લોખંડવાલા, જેમણે ચૂંટણી જીતી છે, તેમના પક્ષના સંવાદદાતા તરીકે પડકાર હેઠળ અન્ય જાહેરનામાના પ્રકાશનને કારણે જોડાયા નથી.

(v) અલગથી યોજાયેલી બે ચૂંટણીઓને એક જ અરજીમાં પડકારી શકાતી નથી, કારણ કે જ્યાં સુધી શ્રી લોખંડવાલા દ્વારા લડવામાં આવેલી બીજી ચૂંટણીની વાત છે ત્યાં સુધી અરજદાર ન તો ઉમેદવાર હતા કે ન તો ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧માં વિચાર્યા મુજબ મતદાર હતા, અને તેથી, વર્તમાન ચૂંટણી અરજીમાં તેમની ચૂંટણી અથવા સૂચિત ચૂંટણીની અધિસૂચનાને પડકાર આપી શક્યો ન હોત.

(vi) કલમ ૮૧ અને ૮૨ ચૂંટણીની એક જ પ્રક્રિયા સાથે સંબંધિત છે, અને તેથી, બે જુદી જુદી ચૂંટણીઓના બે પરત ફરેલા ઉમેદવારોને એક ચૂંટણી અરજીમાં જોડી શકાતા નથી, ન તો આવી બે ચૂંટણીઓને સામાન્ય ચૂંટણી અરજી દાખલ કરીને પડકારવામાં આવી શકે છે.

(vii) બંધારણ અથવા ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોની કોઈપણ જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા અંગે અરજીમાં કોઈ દાવો અથવા આરોપ કરવામાં આવ્યો નથી અને બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા કોઈપણ કાયદાના અર્થઘટનને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી) (જ) ના હેતુ માટે બંધારણની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા તરીકે ગણી શકાય નહીં.

(viii) સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, શ્રી ઉપાધ્યાયે રજૂઆત કરી હતી કે ચૂંટાવાનો અધિકાર અને ચૂંટણીને લગતા વિવાદો માત્ર ઉપરોક્ત અધિનિયમ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, જે એક સ્વ-સમાવિષ્ટ સંહિતા છે, અને

તેથી, અરજીમાં સમાવિષ્ટ દલીલોની કડક તપાસ કરવી જરૂરી છે અને ઉપરોક્ત અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનું કડક પાલન કરવાની જરૂર છે, જેમાં નિષ્ફળ જતાં ચૂંટણી અરજીને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ બરતરફ કરવામાં આવશે.

(ix) શ્રી ઉપાધ્યાયે (૨૦૦૪) ૭ એસ.સી.સી. ૪૯૨ માં નોંધાયેલા મંદા જગન્નાથ વિરુદ્ધ કે. એસ. રત્નમ અને અન્યોના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે કે 'ચૂંટણી' શબ્દનો અર્થ ચૂંટણી જાહેરનામાના પ્રકાશન પછી સક્ષમ સત્તા દ્વારા લેવામાં આવેલ કોઈપણ અને દરેક કાર્ય છે, અને તેથી, ચૂંટણી પંચ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરનામાઓની કાયદેસરતા અને માન્યતાને ચૂંટણી અરજી દાખલ કરીને પડકારવામાં આવી શકતી નથી જે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૪ ના કાય ક્ષેત્રની બહાર રાહતનો દાવો કરવા સમાન હશે.

૬. તેની સામે, સામાવાળા-મૂળ અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. એમ. મંગુકિયાએ નીચેની રજૂઆતો કરી છે:

(I) આ અરજી, કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ જાહેર કરે છે કે નહીં તે અંગે કોર્ટે તપાસ કરવી જરૂરી છે, અને અરજીમાં ઉલ્લેખિત આધારો પર ચૂંટણી અરજીમાં અરજદાર સફળ થવાની સંભાવના છે કે નહીં તે અંગે તપાસ કરવાની જરૂર નથી. જ્યાં સુધી આ અરજી કાર્યવાહીનું વાજબી કારણ જાહેર કરે છે, ત્યાં સુધી તેને સી. પી. સી. ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ એ હેઠળ બરતરફ કરી શકાતી નથી. આ સંબંધમાં તેમણે (૧૯૯૪) ૨ એસ.સી.સી. ૩૯૨માં નોંધાયેલા મોહન રાવલે વિરુદ્ધ દામોદર તાત્યાબા ઉર્ફે દાદાસાહેબ અને અન્યોના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

(ii) અદાલતને અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ અને આક્ષેપો તરફ લઈ જતા તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારે ખાસ કરીને બંધારણની કલમ ૮૦ (૪) અને ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૭૬નું ઉલ્લંઘન કર્યું હોવાનો આક્ષેપ કર્યો છે અને તેને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(બી)(૪) માં નિર્દિષ્ટ આધારો અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧ (૧) નું યોગ્ય પાલન તરીકે ગણાવું જરૂરી છે.

(iii) શ્રી પરેશ ધાનાણી દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન (સી) નંબર ૭૭૪/૨૦૧૯ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને આ અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે કારણ કે આ રિટ પિટિશન ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૯ (બી) ને ધ્યાનમાં રાખીને ચલાવવા યોગ્ય ન હતી.શ્રી મંગુકિયાના જણાવ્યા અનુસાર, સુપ્રીમ કોર્ટે ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓના ગુણદોષની તપાસ કર્યા વિના, જે વર્તમાન ચૂંટણી અરજીમાં પડકાર હેઠળ છે, તેને જાળવી ન શકાય તેવા આધાર પર સ્વીકાર્યું ન હતું.

(iv) અરજદારે અરજીના મેમોમાં ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(જ) માં વિચારેલા આધારો રજૂ કર્યા છે, અને તેથી, એવું ન કહી શકાય કે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, અથવા ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ કોઈ પણ કાયદા હેઠળ ચૂંટણી અરજી પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

(v) અરજદારે પરત ફરેલા ઉમેદવારની ચૂંટણીને પડકારી છે, જે ચૂંટણી અરજીમાં પક્ષકાર પ્રતિવાદી છે, અને તેથી, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ અરજીને રદ કરવાની જરૂર હોય તેવી કલમ ૮૨નું કોઈ ઉલ્લંઘન નથી.

(vi) ૧૯૮૭ (પૂરક) એસ.સી.સી. ૯૩ માં નોંધાયેલા ધૃતિપાકર મદનલાલ અગ્રવાલ વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધીના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખીને , શ્રી મંગુકિયાએ રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે અરજી કાર્યવાહીનું કારણ, એટલે કે કલમ ૧૦૦(૧) હેઠળ વિચારેલા આધારો જાહેર કરે છે, ત્યારે હાઈકોર્ટ પાસે પ્રારંભિક તબક્કે સી. પી. સી. ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ હેઠળ ચૂંટણી અરજીને નકારી કાઢવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી, અને જ્યારે અરજી કોઈપણ કાયદા હેઠળ પ્રતિબંધિત નથી.

(vii) શ્રી મંગુકિયાએ એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે બંધારણની કલમ ૮૦ સાથે વાંચી શકાય તેવા ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૨માં માનવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનું ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ હેઠળ ખાલી જગ્યાઓ ભરતી વખતે પાલન કરવું

જરૂરી હતું, કારણ કે વિધાનસભાએ સામાન્ય ચૂંટણી અને પેટાચૂંટણીને સમાન રાખી છે અને ચૂંટણી પંચ દ્વારા અનિયત ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે અલગ ચૂંટણી યોજવાની પ્રથા અને પૂર્વવર્તી ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ સાથે વાંચીને બંધારણની કલમ ૮૦(૪) નું ઉલ્લંઘન છે.

૭. પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી હરીફ રજૂઆતોને સંબોધતા પહેલા, ઉપરોક્ત કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો ફાયદાકારક રહેશે. કાયદાની કલમ ૧૨ રાજ્યસભાની દ્વિવાર્ષિક ચૂંટણી માટે જાહેરનામું બહાર પાડવા સાથે સંબંધિત છે, જે સામાન્ય ચૂંટણીની જાહેરનામાને લગતા ભાગ III હેઠળ આવે છે. કલમ ૧૨ નીચે મુજબ છે:

“૧૨. રાજ્યસભાની દ્વિવાર્ષિક ચૂંટણી માટેનું જાહેરનામું.—જે-તે સભ્યના હોદ્દાની મુદત પૂરી થતાં નિવૃત્ત થતા રાજ્યસભાના સભ્યોની બેઠકો ભરવાના હેતુસર રાષ્ટ્રપતિ, ચૂંટણી પંચ દ્વારા ભલામણ કરવામાં આવે તેવી તારીખ અથવા તારીખો પર ભારતના રાજપત્રમાં પ્રકાશિત એક અથવા વધુ જાહેરનામાઓ દ્વારા, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો અને આદેશો અનુસાર સભ્યોની ચૂંટણી કરવા માટે સંબંધિત દરેક રાજ્યના વિધાનસભાના ચૂંટાયેલા સભ્યોને અથવા, સંદર્ભાનુસાર, ચૂંટણી મંડળના સભ્યોને બોલાવશે:

પરંતુ આ કલમ હેઠળ નિવૃત્ત થનારા સભ્યોની મુદત પૂરી થવાની તારીખના ત્રણ મહિના કરતાં વધુ સમય પહેલાં કોઈ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવશે નહીં.”

૮. ઉપરોક્ત અધિનિયમનો છઠ્ઠો ભાગ ચૂંટણી સંબંધિત વિવાદો સાથે સંબંધિત છે અને તેનો બીજો અધ્યાય કલમ ૮૦ થી ૮૪ ને આવરી લે છે, જે હાઈકોર્ટમાં ચૂંટણી અરજી રજૂ કરવા સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૮૧ નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

"કલમ ૮૧-અરજીઓ રજૂ કરવી.(૧) કોઈપણ ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવતી ચૂંટણી અરજી કલમ ૧૦૦ અને કલમ ૧૦૧ની પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા એક અથવા વધુ આધારો પર આવી ચૂંટણીમાં કોઈપણ ઉમેદવાર અથવા કોઈપણ મતદાર દ્વારા પંચાલીસ દિવસની અંદર હાઈકોર્ટમાં રજૂ કરી શકાય છે, પરંતુ પરત ફરેલા ઉમેદવારની ચૂંટણીની તારીખ પહેલાં નહીં અથવા જો એકથી વધુ પરત ફરેલા ઉમેદવાર હોય અથવા જો ચૂંટણીમાં એકથી વધુ પરત ફરેલા ઉમેદવાર હોય અને તેમની ચૂંટણીની તારીખો અલગ હોય, તો તે બે તારીખો પછી.

૯. કલમ ૮૨ અરજીના પક્ષકારો સાથે સંબંધિત છે. એ જ નીચે પ્રમાણે છે:

"૮૨.અરજીના પક્ષકારો.—અરજદાર તેની અરજીમાં પ્રતિવાદી તરીકે જોડાશે:

(ક) જ્યાં અરજદાર, પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારોની ચૂંટણી રદબાતલ હોવાની જાહેરાતનો દાવો કરવા ઉપરાંત, વધુ

જાહેરાતનો દાવો કરે છે કે તે પોતે અથવા અન્ય કોઈ ઉમેદવાર વિધિવત રીતે ચૂંટાયા છે, ત્યારે અરજદાર સિવાયના તમામ ચૂંટણી લડતા ઉમેદવાર, અને જ્યાં આવી કોઈ વધુ જાહેરાતનો દાવો કરવામાં ન આવે ત્યાં, પરત ફરેલા તમામ ઉમેદવાર; અને
(બી) અન્ય કોઈપણ ઉમેદવાર કે જેમની સામે અરજીમાં કોઈ ભ્રષ્ટ આચરણના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે.

૧૦. કલમ ૮૪ એ રાહત સાથે સંબંધિત છે જેનો અરજદાર દાવો કરી શકે છે.તે નીચે પ્રમાણે છે:

“૮૪. રાહત કે જેનો અરજદાર દાવો કરી શકે છે: અરજદાર, તમામ અથવા પરત ફરેલા કોઈપણ ઉમેદવારોની ચૂંટણી રદબાતલ હોવાની જાહેરાતનો દાવો કરવા ઉપરાંત, વધુ જાહેરાતનો દાવો કરી શકે છે કે તે પોતે અથવા અન્ય કોઈ ઉમેદવાર વિધિવત રીતે ચૂંટાયા છે.”

૧૧. કલમ ૮૬ ચૂંટણી અરજીઓની સુનાવણી સાથે સંબંધિત છે.તેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

“૮૬.ચૂંટણી અરજીઓની સુનાવણી.— (૧) ઉચ્ચ અદાલત એવી ચૂંટણી અરજીને ફગાવી દેશે જે કલમ ૮૧ અથવા કલમ ૮૨ અથવા કલમ ૧૧૭ની જોગવાઈઓનું પાલન કરતી નથી. સમજૂતી.— આ પેટા કલમ હેઠળ ચૂંટણી અરજીને ફગાવી દેવાનો હાઈકોર્ટનો આદેશ કલમ ૮૮ની કલમ (એ) હેઠળ કરવામાં આવેલો આદેશ માનવામાં આવશે.

(૨) ચૂંટણીની અરજી ઉચ્ચ અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા પછી બને તેટલી વહેલી તકે, તે ન્યાયાધીશ અથવા એવા ન્યાયાધીશોમાંથી એકને મોકલવામાં આવશે કે જેમને મુખ્ય ન્યાયાધીશ દ્વારા કલમ ૮૦એની પેટા કલમ (૨) હેઠળ ચૂંટણીની અરજીઓની સુનાવણી માટે સોંપવામાં આવ્યા છે અથવા સોંપવામાં આવ્યા છે.

(૩) જ્યાં એક જ ચૂંટણીના સંદર્ભમાં એક કરતાં વધુ ચૂંટણી અરજીઓ ઉચ્ચ અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવે છે, ત્યાં તે બધાને એક જ ન્યાયાધીશ પાસે સુનાવણી માટે મોકલવામાં આવશે, જે પોતાની વિવેકબુદ્ધિથી અલગથી અથવા એક અથવા વધુ જૂથોમાં તેનો પ્રયાસ કરી શકે છે.”

૧૨. કલમ ૮૮ ચૂંટણી અરજીની સુનાવણીના સમાપન પર હાઈકોર્ટના નિર્ણય સાથે સંબંધિત છે.તે નીચે પ્રમાણે છે:

“૮૮. હાઈકોર્ટનો નિર્ણય: ચૂંટણી અરજીની સુનાવણીના સમાપન પર ઉચ્ચ ન્યાયાલય આદેશ આપશે

(એ) ચૂંટણી અરજી રદ કરવી; અથવા

(બી) પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરવી; અથવા

(સી) પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરવી અને અરજદાર અથવા અન્ય કોઈપણ ઉમેદવારને યોગ્ય રીતે ચૂંટવામાં આવ્યા હોવાનું જાહેર કરવું.”

૧૩. કલમ ૧૦૦ ચૂંટણીને રદબાતલ જાહેર કરવાના આધારો સાથે સંબંધિત છે.તેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

"૧૦૦.ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરવાના આધારો.— પેટા કલમ (૨)

ની જોગવાઈઓને આધિન જો ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો અભિપ્રાય હોય તો

(એ) * * *

(બી) * *

(સી) * * *

(ડી) જ્યાં સુધી તે પરત ફરેલા ઉમેદવારની વાત છે ત્યાં સુધી ચૂંટણીના પરિણામને ભૌતિક રીતે અસર થઈ છે.

(i) * * *

(ii) * * *

(iii) * * *

(iv) બંધારણની અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનું અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ નિયમો અથવા આદેશોનું પાલન ન કરવાથી,

ઉચ્ચ અદાલત પરત ફરેલા ઉમેદવારની ચૂંટણીને રદબાતલ જાહેર કરશે.]

૧૪. ઉપરોક્ત કાયદાનો ભાગ IX પેટાચૂંટણીઓ સાથે સંબંધિત છે અને તેની કલમ ૧૪૭ રાજ્ય પરિષદમાં આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત છે.કલમ ૧૪૭ નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૧૪૭. રાજ્યસભામાં અનિયત ખાલી જગ્યાઓ.—(૧) જ્યારે

રાજ્યોની પરિષદમાં ચૂંટાયેલા સભ્યની હોદ્દાની મુદત પૂરી થાય તે

પહેલાં, તેની બેઠક ખાલી થઈ જાય અથવા તેને ખાલી જાહેર કરવામાં આવે અથવા રાજ્યોની પરિષદમાં તેની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવે, ત્યારે ચૂંટણી પંચ ભારતના રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા વિધાનસભાના ચૂંટાયેલા સભ્યો અથવા સંબંધિત ચૂંટણી મંડળના સભ્યોને, જેમ કે કેસ હોય તેમ, જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી તારીખ પહેલાં ખાલી જગ્યા ભરવાના હેતુથી વ્યક્તિની પસંદગી કરવા માટે બોલાવશે અને આ અધિનિયમ અને તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો અને આદેશોની જોગવાઈઓ, આ અધિનિયમના સંબંધમાં, જ્યાં સુધી હોય ત્યાં સુધી લાગુ થશે. આવી ખાલી જગ્યા ભરવા માટે સભ્યની ચૂંટણી.”

૧૫. શ્રી મંગુકિયાએ બંધારણની કલમ ૮૦ પર નિર્ભરતા મૂકી હોવાથી, તૈયાર સંદર્ભ માટે સમજદારીનું પુનઃઉત્પાદન કરવું ફાયદાકારક રહેશે.કલમ ૮૦ નીચે મુજબ છે:

“કલમ ૮૦.રાજ્યસભાની રચના. રાજ્યસભામાં નીચેનાનો સમાવેશ થશે –

(ક) ખંડ (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા નામાંકિત થનારા બાર સભ્યો; અને

(ખ) રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના બેસો અડતાલીસથી વધુ પ્રતિનિધિઓ નહીં.

(૨) રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા ભરવામાં આવનારી રાજ્ય પરિષદમાં બેઠકોની ફાળવણી ચોથી અનુસૂચિમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર રહેશે.

(૩) ખંડ (૧) ની પેટા કલમ (એ) હેઠળ રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા નામાંકિત થનારા સભ્યોમાં નીચેની બાબતોના સંબંધમાં વિશેષ જ્ઞાન અથવા વ્યવહારુ અનુભવ ધરાવતી વ્યક્તિઓનો સમાવેશ થવો જોઈએ, એટલે કે: સાહિત્ય, વિજ્ઞાન, કલા અને સમાજ સેવા.

(૪) રાજ્યોની પરિષદમાં દરેક રાજ્યના પ્રતિનિધિઓને રાજ્યની વિધાનસભાના ચૂંટાયેલા સભ્યો દ્વારા પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વની પદ્ધતિ અનુસાર એક હસ્તાંતરણીય મત દ્વારા ચૂંટવામાં આવશે.

(૫) રાજ્યોની પરિષદમાં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના પ્રતિનિધિઓની પસંદગી સંસદ કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત કરે તેવી રીતે કરવામાં આવશે.”

૧૬. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જોઈએ કે મતદાનના અધિકાર અથવા ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે ઊભા રહેવા અથવા ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવવા સંબંધિત કાયદાને બંધારણીય બેંચો દ્વારા નિર્ધારિત એઆઈઆર (૧૯૫૨) એસસી ૬૪ માં નોંધાયેલા એન. પી. પોન્નુસ્વામી વિરુદ્ધ રિટર્નિંગ ઓફિસરના કિસ્સામાં અને એઆઈઆર (૧૯૫૪) એસસી ૨૧૦ માં નોંધાયેલા જગન્નાથ વિરુદ્ધ જસવંત સિંહનો કેસ, જે પછીના સંખ્યાબંધ કેસોમાં અનુસરવામાં આવ્યો છે, તેમજ સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મંગુકિયાએ આધાર રાખેલા ધરતીપાકર મદન

લાલ અગ્રવાલ વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં પણ અનુસરવામાં આવ્યો છે.સંબંધિત ફકરો ૧૪ નીચે પ્રમાણે છે:

"૧૪. ઉચ્ચ અદાલતના આદેશની શુદ્ધતા નક્કી કરવા માટે ચૂંટણી અરજીના વિવિધ ફકરાઓ પર વિચારણા કરતા પહેલા આપણે વિચારીએ છીએ કે ચૂંટણીના અધિકારની પ્રકૃતિ, ચૂંટાવાના અધિકાર અને ચૂંટણી પર વિવાદ કરવાનો અધિકાર અને ચૂંટણી અરજીની સુનાવણીને ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે.ચૂંટણી લડવાનો અથવા ચૂંટણી અરજીના માધ્યમથી ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવવાનો અધિકાર ન તો સામાન્ય કાયદો છે અને ન તો મૂળભૂત અધિકાર, તેના બદલે તે લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની વૈધાનિક જોગવાઈઓ દ્વારા નિયંત્રિત એક વૈધાનિક અધિકાર છે.આ બાબતોમાં કોઈ મૂળભૂત અથવા સામાન્ય કાયદાનો અધિકાર નથી.એન. પી. પોન્નુસ્વામી વિરુદ્ધ રિટર્નિંગ ઓફિસર, જગન નાથ વિરુદ્ધ જસપંત સિંહ, જ્યોતિ બાસુ વિરુદ્ધ દેવી ઘોષાલ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયોથી આ બાબત સારી રીતે ઉકેલાઈ ગઈ છે.આ નિર્ણયોએ કાનૂની સ્થિતિનું સમાધાન કર્યું છે કે વૈધાનિક જોગવાઈઓની બહાર ચૂંટણી પર વિવાદ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ એક સંપૂર્ણ અને સ્વ-સમાવિષ્ટ સંહિતા છે, જેમાં ચૂંટણી અથવા ચૂંટણી વિવાદના સંબંધમાં દાવો કરવામાં આવેલા કોઈપણ અધિકારો શોધવા આવશ્યક છે.સિવિલ પ્રોસિજર કોડની જોગવાઈઓ કાયદાની કલમ ૮૭ દ્વારા સ્વીકાર્ય હદ સુધી લાગુ પડે છે. અગાઉ નોંધાયેલી કાયદાની યોજના દર્શાવે છે કે કાયદાની કલમ ૧૦૦માં સમાવિષ્ટ આધારો પર કલમ ૮૦ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ કાયદા હેઠળ ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવી શકાય છે.

૧૭. આમ, તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે ચૂંટણી લડવાનો અથવા ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવવાનો અધિકાર ન તો સામાન્ય કાયદાનો અધિકાર છે અને ન તો મૂળભૂત અધિકાર, પરંતુ ઉપરોક્ત કાયદાની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત વૈધાનિક અધિકાર છે. કાયદો એ અસર માટે પણ સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યો છે કે ચૂંટણી અરજીમાં દલીલો ચોક્કસ, ચોક્કસ અને અસંદિગ્ધ હોવી જોઈએ, અને જો ચૂંટણી અરજી કાર્યવાહીનું કારણ જાહેર કરતી નથી, તો તેને પ્રારંભિક તબક્કે મર્યાદિત રીતે નકારી કાઢવી પડશે. આ સંબંધમાં (૧૯૮૬) ૪ એસ.સી.સી. ૭૮માં નોંધાયેલા ભગવતી પ્રસાદ દીક્ષિત ઘોરવાલા વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધીના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો લાભદાયી સંદર્ભ આપવામાં આવે. ધરતીપાકર મદનલાલ અગ્રવાલ વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં પણ સુપ્રીમ કોર્ટે એવું માન્યું છે કે ચૂંટણીની માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવતી કાર્યવાહીનું કારણ કાયદાની કલમ ૧૦૦માં નિર્દિષ્ટ કરેલા આધારો સાથે સંબંધિત હોવું જોઈએ. જો અરજીમાં સમાવિષ્ટ આક્ષેપો ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦માં વિચાર્યા મુજબ પડકારના આધારો નિર્ધારિત ન કરે અને જો આક્ષેપો કલમ ૮૧ની જરૂરિયાતને અનુરૂપ ન હોય, તો ચૂંટણી અરજીને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ નકારી કાઢવી જરૂરી છે, જેને સી. પી. સી. ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ સાથે વાંચવામાં આવે છે, અને કોર્ટે સુનાવણીના અનુગામી તબક્કે અરજીની વિચારણાને મુલતવી રાખવાની જરૂર નથી. એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ. સી. ૭૪૪ માં નોંધાયેલા ઉદ્ભવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયામાં, સર્વોચ્ચ

અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે એક પણ ભૌતિક હકીકતને રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા કાર્યવાહીના અપૂર્ણ કારણ તરફ દોરી જાય છે અને આવા આરોપના અપૂર્ણ આક્ષેપોને રદ કરવામાં આવે છે અને કાર્યવાહીના કારણના અભાવે અરજી ટૂંકમાં નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૧૮. એ.આઈ.આર. ૧૯૮૬ એસ.સી. ૧૨૫૩માં નોંધાયેલા અઝહર હુસૈન વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધીના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે આ મુદ્દા પર સુનાવણી કરતી વખતે જો તે કાર્યવાહીનું સંપૂર્ણ કારણ જાહેર ન કરે તો, આદેશ VII નિયમ ૧૧ હેઠળ ચૂંટણી અરજીને નકારી કાઢવાની સત્તા ઉચ્ચ અદાલત પાસે છે કે કેમ તે અંગે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૧.આ જાહેરાતને ધ્યાનમાં રાખીને એવા નિષ્કર્ષમાંથી કોઈ છટકી શકતું નથી કે જો ચૂંટણી અરજી સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કાર્યવાહીનું કારણ રજૂ ન કરે તો તેને ટૂંકમાં બરતરફ કરી શકાય છે.તેવી જ રીતે **ઉદ્ધવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયાના** અગાઉના નિર્ણયમાંથી પણ બહાર આવ્યું છે કે જો ચૂંટણી અરજીમાં ભૌતિક તથ્યોને સમાવવા માટે કાયદાની કલમ ૮૩ દ્વારા આદેશિત ફરજિયાત આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવામાં ન આવે તો સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે યોગ્ય આદેશો પસાર કરી શકાય છે.સામંત એન. બાલકૃષ્ણ અને અન્ય વિરુદ્ધ જ્યોર્જ ફર્નાન્ડીઝ અને અન્યો, [૧૯૬૯] ૩ એસ. સી. સી. ૨૩૯ માં આ અદાલતે પોતાને અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં વ્યક્ત કરી છે કે એક પણ ભૌતિક હકીકતને અવગણવાથી કાર્યવાહીનું અપૂર્ણ કારણ તરફ દોરી

જશે અને ભ્રષ્ટ પ્રથાને લગતા ભૌતિક તથ્યો વિના ચૂંટણી અરજી એ ચૂંટણી અરજી નથી.તેવી જ રીતે ઉદ્ભવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયામાં પણ, [૧૯૭૭] ૧ એસસીસી ૫૧૧, કાયદાને સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે કે કાર્યવાહીનું કારણ અથવા તેનો બચાવ સ્થાપિત કરવા માટે પક્ષ દ્વારા સાબિત થવી આવશ્યક તમામ પ્રાથમિક તથ્યો ભૌતિક તથ્યો છે.ભ્રષ્ટ પ્રથાના આરોપના સંદર્ભમાં તેનો અર્થ એ થશે કે આરોપ પર સફળ થવા માટે અરજદાર દ્વારા આક્ષેપ કરાયેલ ચોક્કસ ભ્રષ્ટ પ્રથાના ઘટકોની રચના કરતી મૂળભૂત હકીકતો સ્પષ્ટ કરવી આવશ્યક છે.ચૂંટણી અરજીમાં કોઈ ચોક્કસ હકીકત ભૌતિક છે કે નહીં અને જેમ કે દલીલ કરવી જરૂરી છે તે આરોપની પ્રકૃતિ અને કેસના સંજોગો પર આધારિત છે.કાર્યવાહીના સંપૂર્ણ કારણ સાથે અરજીને ઢાંકવા માટે જરૂરી તમામ તથ્યોની દલીલ કરવી આવશ્યક છે અને એક પણ ભૌતિક હકીકતની દલીલ કરવામાં નિષ્ફળતા કલમ ૮૩ (૧) (એ) ના આદેશની અવજા સમાન હશે.તેથી ચૂંટણી અરજી જો આવી કોઈ ખામીથી પીડાય છે તો તેને રદ કરી શકાય છે અને તેને રદ કરવી જ જોઈએ.તેથી પડકારનો પ્રથમ આધાર નિષ્ફળ થવો જોઈએ.

૧૯. ઉપરોક્ત જણાવેલી સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, જો ચૂંટણી અરજીના તથ્યોની તપાસ કરવામાં આવે, તો એવું લાગે છે કે અરજદાર ગૌરવ એચ. પંડ્યા દ્વારા પરત ફરેલા ઉમેદવાર શ્રી સુબ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણાસ્વામી સામે ચૂંટણી અરજી નંબર ૩/૨૦૧૯ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં રાજ્ય પરિષદમાં પ્રતિવાદીની ચૂંટણીને આ આધાર પર રદ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે કે તે ભારતના બંધારણ, ઉપરોક્ત અધિનિયમ અને ચૂંટણી નિયમોના સંચાલનની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે છે, અને આગળ નંબર

૧૦૦/સીએસજીએચ/૧/૨૦૧૯ (અહીંયા) ધરાવતા જાહેરનામાને રદ કરવા અને રદ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે. ત્યારબાદ "પ્રથમ સૂચના" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) તારીખ ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ અને નંબર ૧૦૦/સીએસજીએચ/૨/૨૦૧૯ (ત્યારબાદ "બીજી સૂચના" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) તારીખ ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ ધરાવતું જાહેરનામું, અને શ્રી અમિત એ. શાહ અને શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈશાનીની લોકસભામાં ચૂંટણીને કારણે ખાલી પડેલી બંને બેઠકોમાંથી એકલ હસ્તાંતરણીય મત દ્વારા પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વને મંજૂરી આપતા એક મતપત્ર હેઠળ સંયુક્ત ચૂંટણી યોજવાની દિશા માંગવામાં આવી છે.એ નોંધવું જોઈએ કે અહીં અરજદાર એટલે કે ચૂંટણી અરજીમાં પ્રતિવાદી શ્રી સુબ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણાસ્વામીને રાજ્યસભામાં અમિતભાઈ એ. શાહની ચૂંટણીને કારણે ખાલી પડેલી બેઠક માટે ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ ના પ્રથમ જાહેરનામા અનુસાર યોજાયેલી પેટાચૂંટણીના પરિણામ દ્વારા રાજ્ય પરિષદના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.એ પણ નોંધવું જોઈએ કે એક શ્રી લોખંડવાલાને રાજ્યસભાના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું, જે બેઠક માટે ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ તારીખના બીજા જાહેરનામા અનુસાર યોજાયેલી પેટાચૂંટણીના પરિણામ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું, જે લોકસભામાં શ્રીમતી સ્મૃતિ જુબિન ઈશાનીની ચૂંટણીને કારણે ૨૪/૦૫/૨૦૧૯ પર ખાલી પડી હતી.તે વિવાદિત નથી કે ઉપરોક્ત બે બેઠકો માટેની બંને પેટાચૂંટણીઓ ભારતીય ચૂંટણી પંચ

દ્વારા કલમ ૧૪૭, કલમ ૩૯ (૧) અને કલમ ૫૬ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને અલગથી બહાર પાડવામાં આવેલી ઉપરોક્ત બે સૂચનાઓને અનુસરીને કરવામાં આવી હતી. પરત ફરેલા અન્ય ઉમેદવાર શ્રી લોખંડવાલાની ચૂંટણીને શ્રીમતી દ્વારા પડકારવામાં આવી છે. ચંદ્રિકાબેન કાંજીભાઈ ચુડાસમા દ્વારા એક અલગ ચૂંટણી અરજી નંબર ૭/૨૦૧૯ છે જેમાં વર્તમાન અરજીમાં સમાવિષ્ટ સમાન પ્રાર્થનાઓ માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

૨૦. હવે, જ્યાં સુધી હાલની ચૂંટણી અરજીની વાત છે, અરજદારે ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ તારીખની બંને સૂચનાઓને રદ કરવાની વિનંતી કરી છે, જેના અનુસાર બે અલગ-અલગ ચૂંટણીઓ યોજાઈ હતી અને બે પરત ફર્યા હતા. એટલે કે શ્રી સુભ્રમણ્યમ જયશંકર કૃષ્ણાસ્વામી વર્તમાન અરજીમાં પ્રતિવાદી છે, અને શ્રી લોખંડવાલાને ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, જો કે અન્ય પરત ફરેલા ઉમેદવાર શ્રી લોખંડવાલાને વર્તમાન અરજીમાં પક્ષના પ્રતિવાદી તરીકે જોડવામાં આવ્યા નથી. જ્યારે વિવાદિત બે જાહેરનામાઓને અનુસરીને યોજાયેલી બંને ચૂંટણીઓને પડકારવામાં આવી છે, જેમાં પ્રતિવાદીની ચૂંટણી અને બે જાહેરનામાઓને અલગ રાખવાની પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે, અને સંયુક્ત ચૂંટણી યોજવાનો આદેશ આપવા માટે વધુ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે, ત્યારે અન્ય પરત ફરેલા ઉમેદવારની બિનજવાબદાર ચોક્કસપણે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૨ માં

સમાવિષ્ટ ફરજિયાત જોગવાઈનું ઉદ્ધંધન છે. કલમ ૮૨ સ્પષ્ટપણે આદેશ આપે છે કે અરજદાર તેની અરજીમાં પ્રતિવાદી તરીકે જોડાશે, જ્યાં અરજદાર દાવો કરે છે કે તમામ અથવા પરત ફરેલા કોઈપણ ઉમેદવારોની ચૂંટણી રદબાતલ છે તે ઉપરાંત તે વધુ જાહેરાતનો દાવો કરે છે કે તે પોતે અથવા અન્ય કોઈ ઉમેદવાર વિધિવત રીતે ચૂંટાયા છે, અરજદાર સિવાયના તમામ ચૂંટણી લડતા ઉમેદવારો, અને જ્યાં આવી કોઈ વધુ જાહેરાતનો દાવો કરવામાં ન આવે ત્યાં, બધા પરત ફરેલા ઉમેદવારો.તાત્કાલિક કેસમાં, અરજદારે દાવો કર્યો હતો કે પ્રતિવાદી પરત ફરેલા ઉમેદવારની તારીખની વિવાદિત સૂચનાઓ અનુસાર ચૂંટાયેલી ચૂંટણી ગેરકાયદેસર છે, પરત ફરેલા તમામ ઉમેદવારોની બિનજવાબદારી માત્ર કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉદ્ધંધન નહીં પણ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૨નું ઉદ્ધંધન પણ હશે. એ નોંધવું જોઈએ કે અરજદાર ગૌરવ પંડ્યાએ પણ પરત ફરેલા બંને ઉમેદવારોની વિરુદ્ધ એક ચૂંટણી અરજી નંબર ૦૪/૨૦૧૯ દાખલ કરી હતી, જેમાં વર્તમાન અરજીમાં સમાવિષ્ટ સમાન વિનંતીઓની માંગ કરવામાં આવી હતી, જો કે, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧ (૧) નું પાલન ન કરવા બદલ, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ (૧) હેઠળ ૧૩/૦૯/૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા કોર્ટ દ્વારા તેને મર્યાદિત રીતે ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આ આદેશને અત્યાર સુધી પડકારવામાં આવ્યો નથી.

૨૧. એ નોંધવું અગત્યનું છે કે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૦ મુજબ, ઉપરોક્ત અધિનિયમના પ્રકરણ II, ભાગ IV ની જોગવાઈઓ અનુસાર રજૂ

કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી સિવાય કોઈ પણ ચૂંટણીને પ્રશ્નમાં બોલાવી શકાતી નથી. કલમ ૨(૧)(ડી) અનુસાર 'ચૂંટણી' નો અર્થ સંસદના કોઈપણ ગૃહમાં અથવા જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય સિવાયના રાજ્યના ગૃહ અથવા વિધાનસભાના કોઈપણ ગૃહમાં બેઠક અથવા બેઠકો ભરવા માટેની ચૂંટણી થાય છે.એ સાચું છે કે, રાજ્ય પરિષદના બે સભ્યો મે, ૨૦૧૮માં લોકસભાના સભ્યો તરીકે ચૂંટાયા હોવાના કારણે બે અલગ-અલગ બેઠકો ખાલી પડવાના સંદર્ભમાં ૧૮/૦૬/૨૦૧૮ ના બે અલગ-અલગ વિવાદિત જાહેરનામાઓને અનુસરીને બે અલગ-અલગ ચૂંટણીઓ યોજાઈ છે.આથી, અરજદાર એક સામાન્ય અરજી દાખલ કરીને બે અલગ અલગ સૂચનાઓ અનુસાર અલગથી યોજાયેલી બે ચૂંટણીઓને પડકાર આપી શક્યો ન હોત, અને તે પણ કાયદાની કલમ ૮૨ ની જરૂરિયાત મુજબ પરત ફરેલા તમામ ઉમેદવારોમાં જોડાયા વિના. **ઉધવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયા (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલા ચુકાદા મુજબ કલમ ૮૨માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ પાછળનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત કુદરતી ન્યાયનો છે એટલે કે કોઈની પણ અવગણના ન થવી જોઈએ અને આ આદેશની અવજા કલમ ૮૬ને આકર્ષે છે જે હાઈકોર્ટને કલમ ૮૨ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરતી ચૂંટણી અરજીને ફગાવી દેવાનો આદેશ આપે છે.

૨૨. આ તબક્કે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૮૪ નો સંદર્ભ પણ અયોગ્ય રહેશે નહીં, જે અન્ય બાબતોની સાથે જણાવે છે કે અરજદાર ઘોષણા કરવા ઉપરાંત

દાવો કરી શકે છે કે પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારોની ચૂંટણી રદબાતલ છે, વધુ જાહેરાતનો દાવો કરી શકે છે કે તે પોતે અથવા અન્ય કોઈ ઉમેદવાર યોગ્ય રીતે ચૂંટાયા છે. જેમ કે કલમ ૮૪ માં ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામાને રદ કરવા અને રદ કરવા અથવા તાત્કાલિક અરજીમાં વિનંતી કરવામાં આવી છે તેમ બંને બેઠકો માટે સંયુક્ત ચૂંટણી યોજવાનો નિર્દેશ આપવા માટે કોઈ રાહત આપવામાં આવી નથી. ઉલ્લેખનીય છે કે, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૯૮ એ પણ જણાવે છે કે ચૂંટણી અરજીની સુનાવણીના સમાપન સમયે, ઉચ્ચ ન્યાયાલય કાં તો ચૂંટણી અરજીને ફગાવી દેવાનો આદેશ આપશે; અથવા પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરશે; અથવા પરત ફરેલા તમામ અથવા કોઈપણ ઉમેદવારની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરશે અને અરજદાર અથવા અન્ય કોઈપણ ઉમેદવાર યોગ્ય રીતે ચૂંટાયા હોવાનું જાહેર કરશે. આમ, દાવો કરવાની રાહત અને ચૂંટણી અરજીમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવાના આદેશોનો ઉપરોક્ત કાયદાની અનુક્રમે કલમ ૮૪ અને ૯૮માં સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, એન. પી. પોન્નુસ્વામી વિરુદ્ધ રિટર્નિંગ ઓફિસર (ઉપરોક્ત) અને જગન્નાથ વિરુદ્ધ જસવંત સિંહ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય બેંચોએ એવું માન્યું છે કે ચૂંટણી લડવાનો અથવા ચૂંટણી અરજી દ્વારા ચૂંટણી પર સવાલ ઉઠાવવાનો અધિકાર ન તો સામાન્ય કાયદાનો અધિકાર છે અને ન તો મૂળભૂત અધિકાર, તેના બદલે તે લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ,

૧૯૫૧ની વૈધાનિક જોગવાઈઓ દ્વારા નિયંત્રિત વૈધાનિક અધિકાર છે અને તેથી વૈધાનિક જોગવાઈઓની બહાર ચૂંટણી પર વિવાદ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.તદનુસાર, કાયદાની જોગવાઈઓનું પણ કડક પાલન કરવાની જરૂર છે. **જગન્નાથ વિરુદ્ધ જસવંત સિંહ (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત આ સિદ્ધાંત પાછળની ફિલસૂફી એ છે કે કુદરતી ન્યાયના મજબૂત સિદ્ધાંતો અનુસાર, ચૂંટણીમાં જીતનાર ઉમેદવારની સફળતામાં હળવી દખલગીરી થવી જોઈએ નહીં અને આવી દખલગીરીની માંગ કરતી કોઈપણ અરજી કાયદાની જરૂરિયાતોને સખત રીતે અનુરૂપ હોવી જોઈએ.તેથી કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે અરજદાર કાયદાની કલમ ૮૪ ના કાર્યક્ષેત્રની બહાર કોઈ રાહતનો દાવો કરી શકતો નથી, અને કોર્ટ પણ ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૯૮ ના કાર્યક્ષેત્રની બહાર કોઈ આદેશ પસાર કરી શકતી નથી.

૨૩. એ નોંધવું ફરીથી ખૂબ જ યોગ્ય છે કે અરજદાર તારીખની બીજી અધિસૂચના અનુસાર યોજાયેલી ચૂંટણીના સંદર્ભમાં રાહતનો દાવો કરી શક્યો ન હોત, કારણ કે તે ન તો આવી ચૂંટણીમાં ઉમેદવાર હતો અને ન તો ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧માં વિચાર્યા મુજબ મતદાર હતો. કલમ ૮૧ હેઠળ ફરજિયાત છે કે કોઈપણ ચૂંટણીને પ્રશ્નમાં મૂકતી ચૂંટણી અરજી કલમ ૧૦૦ની પેટા કલમ (૧) અથવા કલમ ૧૦૧માં નિર્દિષ્ટ એક અથવા વધુ આધારો પર આવી ચૂંટણીમાં કોઈપણ ઉમેદવાર દ્વારા અથવા કોઈપણ મતદાર દ્વારા પરત ફરેલા ઉમેદવારની

ચૂંટણીની તારીખથી ૪૫ દિવસની અંદર હાઇકોર્ટમાં રજૂ કરવી જોઈએ.તાત્કાલિક કેસમાં, અરજદાર ન તો ઉમેદવાર હતા કે ન તો શ્રી લોખંડવાલાની ચૂંટણી માટે મતદાર, જે ૧૮/૦૬/૨૦૧૯ ના બીજા જાહેરનામા અનુસાર યોજાઈ હતી.તેથી, બીજી અધિસૂચના અનુસાર ચૂંટાયેલા પરત ફરેલા ઉમેદવાર એટલે કે શ્રી લોખંડવાલાની ચૂંટણીને વર્તમાન ચૂંટણી અરજીમાં બંને સૂચનાઓને પડકારવાની આડમાં અરજદાર દ્વારા પડકારવામાં આવી શક્યો ન હોત.આમ, ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૧નું સંપૂર્ણ પાલન ન થવાને કારણે પણ, ચૂંટણી અરજી ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ મર્યાદિત રીતે બરતરફ થવાને પાત્ર છે.

૨૪. તે સાચું છે કે ચૂંટણી અરજી કલમ ૮૧ હેઠળ ઉમેદવાર અથવા મતદાર દ્વારા કલમ ૧૦૦ ની પેટા કલમ (૧) અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૧ માં નિર્દિષ્ટ એક અથવા વધુ આધારો પર રજૂ કરી શકાય છે. તેથી જાણીતા વકીલ શ્રી મંગુકિયાએ અરજીના મેમો પર આધાર રાખીને રજૂઆત કરવાની માંગ કરી હતી કે અરજી કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(iv) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા આધારો પર દાખલ કરવામાં આવી છે, જો કે કોર્ટને ઉપરોક્ત રજૂઆતમાં પણ કોઈ તથ્ય મળતું નથી.આ અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ (૧) (ડી) (જ) માં દર્શાવ્યા મુજબ બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાનું અરજીમાં એવું કોઈ નિવેદન કરવામાં આવ્યું

નથી તે હકીકત ઉપરાંત, અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ દર્શાવે છે કે અરજદારે ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા અનુસરવામાં આવતી પ્રથા અને પૂર્વોદાહરણને પડકાર આપ્યો છે. ચૂંટણી અરજીના પેરા નંબર ૨૨માં અરજદારે દલીલ કરી છે અને આક્ષેપ કર્યો છે કે અલગ ચૂંટણી તરીકે આવી પેટાચૂંટણી યોજવાની પંચની સતત પ્રથા ખોટી છે. આવી પ્રથાને સમર્થન આપતા દિલ્હી હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓને ટાંક્યા પછી, અરજદારે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે આ પ્રકારનો મત અને ભારતના ચૂંટણી પંચની આ પ્રથા સતત ખોટી છે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, ઉપરોક્ત મત ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ થી ૧૫૧ ની જોગવાઈઓના ખોટા વાંચન પર આધારિત છે. અરજીના મેમોના પેરા નંબર ૨૩માં અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે "ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા આપવામાં આવેલું અર્થઘટન એ છે કે આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ માટેની ચૂંટણી અલબત્ત, પૂર્વવર્તી અને પ્રથાની બાબત છે, તેમ છતાં ચૂંટણીઓ સામાન્ય ચૂંટણી કાર્યક્રમ દ્વારા અને તે જ સમયે જાહેર કરવામાં આવે છે. ભારતના ચૂંટણી પંચની આ પ્રથા અને ઉદાહરણ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭માં વિધાનસભા દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી ભાષાની સ્પષ્ટ હિંસા છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૮૦ની પેટા કલમ (૪) માં સમાવિષ્ટ બંધારણીય આદેશોની વિરુદ્ધ છે. ફરીથી પેરામાં નંબર ૨૮, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે "અરજદાર રજૂઆત કરશે કે દલીલ ખાતર એમ ધારીને કે ઉપરોક્ત પ્રથા અને પૂર્વવર્તીનું ભારતના ચૂંટણી પંચ દ્વારા પાલન કરવામાં આવ્યું છે, તે જ બંધારણીય

આદેશોની જોગવાઈઓ અને કાયદાની જોગવાઈઓનું અપમાન કરે છે, તેથી, તે ભારતના ચૂંટણી પંચને બંધારણની જોગવાઈઓ અને કાયદાની યોજના વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવા માટે લાઈસન્સ આપશે નહીં".

૨૫. અરજીમાં કરવામાં આવેલા અવાસ્તવિક દાવાઓ પરથી, તે સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદારે બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન ન કરવાનો ખાસ આરોપ મૂક્યો નથી જેથી કેસને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(જ) હેઠળ લાવવામાં આવે, જો કે, આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે કે આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ માટે અલગ ચૂંટણી યોજવા માટે આયોગ દ્વારા અનુસરવામાં આવતી સતત પ્રથા અને પૂર્વવર્તી ખોટી છે અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ સાથે વાંચેલા બંધારણની કલમ ૮૦ ની પેટા કલમ (જ) માં સમાવિષ્ટ કાયદાકીય ઉદ્દેશની વિરુદ્ધ છે. અદાલતના મતે, અરજીમાં કરવામાં આવેલા આવા દાવાઓ અને આક્ષેપોને બંધારણની ચોક્કસ જોગવાઈઓ અથવા અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(જ) માં દર્શાવેલ જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવાના સંદર્ભમાં આધાર ન કહી શકાય. અરજદાર અરજીમાં સ્પષ્ટ કરવા માટે બંધાયેલો હતો કે બંધારણની ચોક્કસ જોગવાઈઓ અથવા અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ એવો આક્ષેપ પણ કરવામાં આવ્યો હતો કે ચૂંટણીનું પરિણામ, જ્યાં સુધી તે પ્રતિવાદી ઉમેદવારની વાત છે,

તે આવા પાલન ન કરવાથી ભૌતિક રીતે પ્રભાવિત થયું હતું.રાજ્ય પરિષદની આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ માટે અલગ ચૂંટણી યોજવા માટે આયોગ દ્વારા સતત અનુસરવામાં આવતી પ્રથા અને પૂર્વવર્તી સામે પડકારને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ (૧) (ડી) (જ) ના હેતુઓ માટે બંધારણ અથવા અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા તરીકે સમજી શકાતો નથી. ચૂંટણીને પ્રશ્નમાં મૂકતી ચૂંટણી અરજી કલમ ૮૧ મુજબ કલમ ૧૦૦ ની પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ એક અથવા વધુ આધારો પર રજૂ કરવી પડશે.જો એવું માનવામાં આવે કે કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) નો ઉલ્લેખ ન કરવો નિર્ણાયક ન હોઈ શકે, તો પણ કલમ ૧૦૦ (૧) (ડી) (જ) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા આધારો સાથે સંબંધિત ચૂંટણીની માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવતી કાર્યવાહીનું કારણ જાહેર કરવું પડશે.આવા આધારોનો ઉલ્લેખ કરવામાં નિષ્ફળતા કલમ ૮૧ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા સમાન હશે, જેમાં હાઈકોર્ટને ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૮૬ હેઠળ શ્રેશોલ્ડ પર ચૂંટણી અરજીને બરતરફ કરવાની જરૂર છે.

૨૬. જેમ કે સુપ્રીમ કોર્ટે ધરતીપાકર મદનલાલ અગ્રવાલ વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ચુકાદો આપ્યો છે તેમ ચૂંટણીની માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવતી કાર્યવાહીનું કારણ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦માં નિર્દિષ્ટ કરેલા આધારો સાથે સંબંધિત હોવું જોઈએ. ચૂંટણી અરજીમાં દલીલો ચોક્કસ, ચોક્કસ અને અસંદિગ્ધ હોવી જોઈએ અને જો અરજી ચોક્કસપણે કાર્યવાહીનું

કારણ જાહેર કરતી નથી, અને જો અરજીમાં સમાવિષ્ટ આક્ષેપો કલમ ૧૦૦ માં વિચાર્યા મુજબ પડકારનો આધાર નિર્ધારિત કરતા નથી, તો ચૂંટણી અરજી સી. પી. સી. ના આદેશ VII નિયમ ૧૧ હેઠળ નકારી કાઢવી જોઈએ, અને કોર્ટે સુનાવણીના અનુગામી તબક્કા માટે અરજીની વિચારણાને મુલતવી રાખવાની જરૂર નથી. એક પણ ભૌતિક હકીકતની દલીલ કરવામાં નિષ્ફળતાને કાર્યવાહીના અપૂર્ણ કારણ તરીકે સમજવી જરૂરી છે, અને કાર્યવાહીના કારણના અભાવે અરજી ટૂંકમાં નકારી કાઢવા માટે જવાબદાર છે. તાત્કાલિક કેસમાં, બંધારણની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈઓ અથવા ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું પાલન ન કરવાના સંબંધમાં ચોક્કસ આરોપની ગેરહાજરીમાં, એવું ન કહી શકાય કે અરજી ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(iv) માં વિચારેલા આધારો પર રજૂ કરવામાં આવી છે, જે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મંગુકિયાએ રજૂ કરવાની માંગ કરી હતી.

૨૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મંગુકિયાએ ચૂંટણી અરજદાર માટે દલીલ કરી હતી કે વિધાનસભાએ સામાન્ય ચૂંટણી અને પેટાચૂંટણીને સમાન રાખી છે અને આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ માટે અલગ ચૂંટણી યોજવાની ભારતીય ચૂંટણી પંચની પ્રથા અને દાખલો બંધારણની કલમ ૮૦ (૪) માં સમાવિષ્ટ બંધારણીય આદેશ સાથે સુસંગત નથી અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ની વિરુદ્ધ છે, તેનું પણ કોઈ બળ નથી. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે કલમ ૮૦ 'રાજ્યોની

પરિષદની રચના' સાથે સંબંધિત છે અને પેટા કલમ (૪) જણાવે છે કે રાજ્યોની પરિષદમાં દરેક રાજ્યના પ્રતિનિધિઓ રાજ્યની વિધાનસભાના ચૂંટાયેલા સભ્યો દ્વારા પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વની પદ્ધતિ અનુસાર એક હસ્તાંતરણીય મત દ્વારા ચૂંટવામાં આવશે.આ તબક્કે, એ નોંધવું યોગ્ય છે કે કલમ ૧૦૧ (૧) 'બેઠકો ખાલી કરવા' સાથે સંબંધિત છે, અને તે જણાવે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ સંસદના બંને ગૃહોની સભ્ય રહેશે નહીં અને સંસદ દ્વારા કાયદા દ્વારા એવી જોગવાઈઓ કરવામાં આવશે કે જે વ્યક્તિને એક કે બીજા ગૃહમાં તેની બેઠકના બંને ગૃહોના સભ્ય તરીકે પસંદ કરવામાં આવે.હવે, બંધારણમાં સમાવિષ્ટ ઉપરોક્ત જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં, જો ઉપરોક્ત અધિનિયમની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૨ 'રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા તેમના હોદ્દાની મુદત પૂરી થતાં નિવૃત્ત થનારા રાજ્યોની પરિષદના સભ્યોની બેઠકો ભરવાના હેતુથી બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામું' સાથે સંબંધિત છે, કલમ ૬૯ 'સંસદના બીજા ગૃહની ચૂંટણી પર એક ગૃહના સભ્યો દ્વારા પહેલેથી જ બેઠકોની રજા' સાથે સંબંધિત છે, અને કલમ ૧૪૭ 'રાજ્યોની પરિષદમાં આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ' સાથે સંબંધિત છે.ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ મુજબ, જ્યારે રાજ્યોની પરિષદમાં ચૂંટાયેલા સભ્યની હોદ્દાની મુદત સમાપ્ત થાય તે પહેલાં, તેની બેઠક ખાલી થઈ જાય છે અથવા ખાલી જાહેર કરવામાં આવે છે અથવા રાજ્યોની પરિષદમાં તેની ચૂંટણી રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવે છે, ત્યારે ચૂંટણી પંચે આ ખાલી જગ્યા ભરવા માટે તેમાં ઉદ્દેશિત જાહેરનામું બહાર

પાડવું પડશે.પેટાચૂંટણી સંબંધિત ભાગ IX હેઠળ આવતી ઉપરોક્ત કલમ ૧૪૭ના ખાલી વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ જોગવાઈ રાજ્યોની પરિષદમાં ચૂંટાયેલા સભ્યના હોદ્દાની મુદતની સમાપ્તિ પહેલાં ઊભી થતી આકસ્મિક ખાલી જગ્યાને લાગુ પડે છે, જ્યારે સામાન્ય ચૂંટણીની સૂચના સંબંધિત ભાગ III હેઠળ આવતી કલમ ૧૨ તેમની હોદ્દાની મુદતની સમાપ્તિ પર નિવૃત્ત થનારા રાજ્યોની પરિષદના સભ્યોની બેઠકો ભરવાના હેતુથી લાગુ થશે.ઉપરોક્ત બંને કલમો એટલે કે કલમ ૧૨ અને ૧૪૭ જુદી જુદી પરિસ્થિતિઓમાં કાર્યરત હોવાથી, એક તેમની મુદત પૂરી થતાં નિવૃત્ત થનારા સભ્યોની બેઠકો ભરવાના હેતુથી અને બીજી રાજ્ય પરિષદમાં ચૂંટાયેલા સભ્યની મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં બેઠક ભરવાના હેતુથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મંગુકિયાએ કરેલી રજૂઆત કે કલમ ૧૪૭ હેઠળ ખાલી જગ્યાઓ ભરવાના હેતુથી બંધારણની કલમ ૮૦ (૪) સાથે વાંચેલા અધિનિયમની કલમ ૧૨ માં માનવામાં આવેલી પ્રક્રિયા અનુસરવી જરૂરી છે, તે સ્વીકારી શકાતી નથી.શ્રી મંગુકિયાની રજૂઆત કે દરેક અલગ બેઠક માટે અલગ ચૂંટણી યોજવાની ચૂંટણી પંચની પ્રથા અને પૂર્વધારણા ખરાબ અને ખોટી છે, અધિનિયમ અથવા બંધારણમાં સમાવિષ્ટ કોઈ ફરજિયાત જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં પણ ઊભા રહેવા માટે કોઈ પગ નથી.

૨૮. આવી જ પરિસ્થિતિમાં, બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે ચૂંટણી અરજીમાં પસાર કરાયેલા આદેશને કારણે ઉદ્ભવેલી **શ્રીધર મહાદેવ જોશી વિરુદ્ધ રાજભોજ**

પાંડુરંગ નાથોજી નામની અપીલ નંબર ૭૯૬/૧૯૫૭ માં ૧૭/૧૨/૧૯૫૭ પર નિર્ણય લીધો હતો, જેમાં બંધારણની જોગવાઈઓનું અને ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) (ડી) (iv) હેઠળ પ્રતિવાદી કાયદાનું પણ પાલન ન કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, જેમાં પેરા નંબર ૬માં નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું:

“આગામી વિવાદ પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વના પ્રશ્ન વિશે છે.બંધારણ હેઠળની સ્થિતિ એ છે કે કલમ ૮૦ હેઠળ, જે દેખીતી રીતે સામાન્ય ચૂંટણી સાથે સંબંધિત છે, વિધાનસભાના સભ્યોએ એકલ હસ્તાંતરણીય મત દ્વારા પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વની પદ્ધતિ દ્વારા રાજ્ય પરિષદમાં તેમને આપવામાં આવેલા ક્વોટાને પસંદ કરવો પડે છે, અને શ્રી ગોખલે દ્વારા જે વિનંતી કરવામાં આવે છે તે એ છે કે ડૉ. આંબેડકરની ખાલી જગ્યા ભરવા માટે એક જ પેટાચૂંટણી દ્વારા આ પદ્ધતિનો આશરો લઈ શકાતો નથી અને તેથી ઘણા લોકો કે જેઓ અન્યથા ઉમેદવાર હોઈ શકે છે તેઓ ચૂંટણી લડવા માટે તેમના સમયને યોગ્ય માનતા ન હતા.એવું સૂચન કરવામાં આવે છે કે એક જ પેટાચૂંટણી સાથે લઘુમતીઓને બહુમતી પક્ષ સામે કોઈ આશા નહોતી અને લઘુમતી પક્ષના કોઈ પણ સભ્ય બહુમતી પક્ષના સભ્ય સામે ચૂંટણી લડવાનું વિચારશે નહીં.આ દલીલમાં કેટલાક બળ છે અને અમે એવું માનવા તરફ વળ્યા હોઈએ છીએ કે આ ચૂંટણીના પરિણામને ભૌતિક રીતે અસર કરી શકે છે, જો કે ચૂંટણી પંચ પર એક પેટાચૂંટણી દ્વારા તમામ ચાર ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની ફરજ હતી.પરંતુ કાયદાની સ્થિતિ સ્પષ્ટ છે અને રાજ્યોની પરિષદમાં પેટાચૂંટણીને લગતી જોગવાઈઓ લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, અને તે કલમમાં નિર્ધારિત રીતે રાજ્યોની પરિષદમાં આકસ્મિક ખાલી જગ્યા ભરવાની જવાબદારી ચૂંટણી પંચની છે.તેથી, ડૉ. આંબેડકરના અવસાનને કારણે આકસ્મિક ખાલી જગ્યા બનતી જ,

તે કારણભૂત ખાલી જગ્યા તે વિભાગમાં નિર્ધારિત રીતે ભરવી પડી હતી.તે એક સંયોગ હતો કે ડૉ. આંબેડકરના મૃત્યુ પછી અન્ય ત્રણ આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ હતી અને આ ખાલી જગ્યાઓમાંથી દરેકને કલમ ૧૪૭ માં નિર્ધારિત રીતે ભરવાની હતી.પરંતુ કાયદામાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જો ચાર કારણભૂત ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની હોય, તો તે એક જ પેટાચૂંટણી દ્વારા ભરવી આવશ્યક છે, અને આવી કોઈ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં અમે અરજદારની દલીલને સ્વીકારી શકતા નથી કે આ ચાર ખાલી જગ્યાઓ એક પેટાચૂંટણી દ્વારા ભરવાની જવાબદારી ચૂંટણી પંચ પર હતી.”

૨૯. ચૂંટણી અરજીના સમગ્ર કાર્યકાળમાંથી એવું સ્પષ્ટ થાય છે કે તે ભારતીય ચૂંટણી પંચની વિવાદિત બે અલગ-અલગ જાહેરનામા બહાર પાડવાની અને બે આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે બે અલગ-અલગ ચૂંટણી યોજવાની પ્રથા, પૂર્વધારણાઓ અને સત્તાઓને પડકારતી અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, શ્રી મંગુકિયા બંધારણ અથવા કાયદાની કોઈ પણ જોગવાઈ તરફ ધ્યાન દોરવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા જેમાં ચૂંટણી પંચને તમામ આકસ્મિક ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે એક જ પેટાચૂંટણી યોજવાની જરૂર હતી.આ સંજોગોમાં, એવું ન કહી શકાય કે બંધારણ અથવા કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, જે ચૂંટણી અરજી દાખલ કરવા માટે કાયદાની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(૪) માં વિચારેલા આધારને લગતી કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપે છે.બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા ઉપરોક્ત કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવું, જે કાર્યવાહીનું કારણ બને છે, તેની ખાસ દલીલ

કરવી પડશે અને બંધારણની અથવા કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈના અરજદારના અર્થઘટનને ચોક્કસ રીતે ચૂંટણીને પડકારવાના હેતુથી આવી જોગવાઈનું પાલન ન કરવા તરીકે ગણી શકાય નહીં.તેથી કોર્ટને એવું માનવા માટે કોઈ ખચકાટ નથી કે અરજદાર કલમ ૧૦૦ (૧) માં વિચારેલા કોઈપણ આધારો સાથે સંબંધિત કાર્યવાહીનું કારણ જાહેર કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હોવાથી, કલમ ૮૧ (૧) નું પાલન થતું નથી, જે ચૂંટણી અરજીને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર બનાવે છે. અગાઉ ધાર્યા મુજબ કલમ ૮૨નું પાલન ન થવાને કારણે, અરજી તે આધાર પર પણ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૮૬ હેઠળ બરતરફ કરવા પાત્ર છે.

૩૦. ઉપર જણાવેલા કારણોસર અરજદાર મૂળ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી નંબર ૧૮/૨૦૧૯ ને મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને તે મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવે છે, અને ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી નંબર ૩/૨૦૧૯ ને બરતરફ કરવામાં આવે છે અને તે મુજબ તેને બરતરફ કરવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ બેલા એમ. ત્રિવેદી)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.